

SZCZEGÓŁOWY OPIS PRZEDMIOTU ZAMÓWIENIA

na wykonanie badania ewaluacyjnego

„Placówki doskonalenia nauczycieli, poradnie psychologiczno-pedagogiczne i biblioteki pedagogiczne we wspomaganiu rozwoju szkół– projekt *System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganiu szkół*, Poddziałanie 3.3.1 PO Kapitał Ludzki”.

SPIS TREŚCI

1. KONTEKST i UZASADNIENIE BADANIA	2
1.1 Wstęp	2
1.2 Projekt ORE System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganiu szkół – ogólna charakterystyka nowego modelu wspomagania rozwoju szkoły	3
1.3 Instytucje wspomagania	5
1.3.1 Podstawa prawna zasad działania instytucji wspomagania	5
1.3.2 Zasady finansowania instytucji wspomagania i sposób finansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli	7
1.3.3 Jakość w instytucjach wspomagania	9
1.4 Program Nowa Placówek Doskonalenia	10
1.5 Instytucje wspomagania w projektach konkursowych Działania 3.5 PO KL	10
1.6 Wnioski z ewaluacji projektu systemowego ORE	11
2. CEL BADANIA	13
3. OPIS PRZEDMIOTU BADANIA	13
4. KRYTERIA EWALUACYJNE	19
5. PYTANIA BADAWCZE	19
6. METODOLOGIA BADANIA	21
7. SPOSÓB ORGANIZACJI I HARMONOGRAM BADANIA	23
7.1 Zadania Wykonawcy	23
7.2 Struktura i terminy raportów	23
7.3 Formy raportów	24
8. ŹRÓDŁA DANYCH BADANIA EWALUACYJNEGO	25
9. DODATKOWE INFORMACJE	27
9.1 Zasada poufności	27
9.2 Jakość badania	27
9.3 Oznaczenie materiałów	27
10. MODYFIKACJA ZAMÓWIENIA	28
11. ZAŁĄCZNIKI	28

1. KONTEKST I UZASADNIENIE BADANIA

1.1 Wstęp

Ośrodek Rozwoju Edukacji od 2010 r. realizuje projekt *System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganiu szkół*, współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Podziałania 3.3.1 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Celem ogólnym projektu jest poprawa jakości systemu doskonalenia nauczycieli, spójnego z rozwojem szkół i placówek oświatowych. W cel ogólny wpisane zostały następujące cele szczegółowe projektu:

- zapewnienie wysokiej jakości usług oferowanych przez szeroko rozumiany system doskonalenia nauczycieli, głównie poprzez standaryzację tych usług oraz zapewnienie ich kompleksowości i wzajemnej spójności,
- usprawnienie mechanizmów diagnozy potrzeb w zakresie doskonalenia nauczycieli, tak, aby usługi oferowane przez system były adekwatne do zindywidualizowanych potrzeb każdej szkoły/placówki,
- ułatwienie dostępu do usług oferowanych przez system doskonalenia nauczycieli, w tym zapewnienie równego dostępu do ww. usług na poziomie lokalnym (powiatowym),
- usprawnienie mechanizmu współpracy między szkołami/placówkami, a także między szkołami/placówkami i instytucjami systemu doskonalenia nauczycieli.

W wyniku działań ukierunkowanych na osiągnięcie tych celów w ww. projekcie systemowym ORE wypracowany został nowy **model wspomagania rozwoju szkół**¹, wpisujący proces doskonalenia nauczycieli w rozwój szkoły jako organizacji. Opracowując nowy model bazowano na wynikach badań i analiz projektu systemowego Ministerstwa Edukacji Narodowej (MEN) z lat 2009-2010 pt.: *Wzmocnienie systemu wspierania szkół ze szczególnym uwzględnieniem doskonalenia nauczycieli i doradztwa metodycznego* oraz projektu systemowego ORE², dotyczących m.in. zasobów i efektów funkcjonowania

---

¹Więcej o nowym systemie: http://www.ore.edu.pl/strona-ore/index.php?option=com_phocadownload&view=category&id=119:nowy-system-wsparcia-szkoly&Itemid=1017

² Raporty z badań i analiz przeprowadzonych w ramach obydwu projektów dostępne na stronie ORE: http://www.ore.edu.pl/strona-ore/index.php?option=com_phocadownload&view=category&id=121:raporty&Itemid=1017

jednostek systemu, odpowiedzialnych za wspieranie pracy szkół i nauczycieli (placówki doskonalenia nauczycieli, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, biblioteki pedagogiczne).

Wprowadzenie w życie nowych rozwiązań w zakresie doskonalenia nauczycieli i wspomagania rozwoju szkół, wypracowanych w projekcie systemowym ORE odbywało się poprzez:

- zmiany aktów wykonawczych regulujących funkcjonowanie instytucji zajmujących się doskonaleniem nauczycieli i wspomaganie szkół w celu dostosowania obowiązkowych zadań tych placówek do rzeczywistych potrzeb szkół, jak również zmodyfikowania stosowanych przez nie form pracy, zgodnie z założeniami nowego modelu,
- realizację powiatowych projektów pilotażowych, testujących rozwiązania nowego modelu, wdrażanych w trybie konkursu otwartego przez Instytucję Pośredniczącą II stopnia (ORE) w ramach Działania 3.5 PO Kapitał Ludzki *Kompleksowe wspomaganie rozwoju szkół*; zasady konkursu, poprzez zastosowanie kryteriów strategicznych wyboru projektów, zachęcały powiaty jako beneficjentów do realizacji projektów z udziałem placówek doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno – pedagogicznych, bibliotek pedagogicznych (pdn, ppp, bp).

W latach 2013-2014 prowadzona była ewaluacja zewnętrzna modernizowanego, w ramach projektu systemowego ORE, systemu doskonalenia nauczycieli³. Koncentrowała się głównie na działaniach, prowadzonych zgodnie z nowym modelem, w kręgu odbiorców systemu tj. w szkołach - w ramach realizacji rocznych planów wspomagania oraz powiatach - w ramach funkcjonujących sieci współpracy i samokształcenia dyrektorów i nauczycieli.

Ewaluacja w niewielkim stopniu dotykała wymiaru instytucjonalnego funkcjonowania nowego modelu doskonalenia nauczycieli i wspomagania rozwoju szkół w określonym stanie prawnym. Obecnie istnieje potrzeba pogłębienia wiedzy wynikającej z tych doświadczeń.

Wyniki ewaluacji mogą być wykorzystane przez Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz Ministerstwo Edukacji Narodowej do budowania optymalnych warunków spójnego systemu wspomagania pracy szkół, zgodnie z ich potrzebami i adekwatnie do wymagań państwa wobec szkół.

1.2 Projekt ORE System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganiu szkół - ogólna charakterystyka nowego modelu wspomagania rozwoju szkół

Na podstawie wniosków z realizacji projektu systemowego MEN *Wzmocnienie systemu wspierania szkół ze szczególnym uwzględnieniem doskonalenia nauczycieli i doradztwa metodycznego* oraz badań i analiz przeprowadzonych w projekcie systemowym ORE *System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganiu szkół*, stanowiącym kontynuację prac w tym obszarze, w ramach projektu ORE wypracowane

zostały rekomendacje dla zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli i wspomagania szkół:

- Wspomaganie jest adresowane do szkoły jako organizacji:
  - uwzględnienie perspektywy szkoły postrzeganej całościowo, rozumianej jako organizacja angażująca różne grupy interesariuszy (uczniowie, nauczyciele, dyrekcja, rodzice, środowisko lokalne), których różnorodne potrzeby analizowane będą w procesie planowania wsparcia;
  - propozycje działań obejmujące perspektywę różnych podmiotów funkcjonujących w szkole i skoordynowane w taki sposób, aby się wzajemnie wspierały, uzupełniały i stwarzały możliwość realnego wdrożenia nowych treści w środowisku szkolnym;
- Wspomaganie ma charakter kompleksowy i interdyscyplinarny:
  - integracja potencjału wszystkich instytucji wspomagających szkołę i standaryzacja świadczonych przez nich usług;
  - mechanizmy realnej, efektywnej współpracy oraz modeli komunikacji między szkołami a instytucjami wspomagającymi ich pracę;
  - towarzyszenie szkole w całym procesie rozwoju: od diagnozy potrzeb po monitorowanie efektów wprowadzanych zmian;
- Szkoła ponosi odpowiedzialność za własny rozwój:
  - odpowiedzialność za wysoką jakość kształcenia;
  - dobrowolność korzystania ze wspomagania;
  - podejmowanie ostatecznych decyzji przez dyrektora szkoły i radę pedagogiczną; osoba reprezentująca system wspomagania może pełnić w procesie wyłącznie rolę moderatora i doradcy (organizować diagnozę potrzeb rozwojowych, dostarczać odpowiednich narzędzi, pomagać zbierać i interpretować dane o sytuacji w szkole, badać – na wniosek szkoły – potrzeby i problemy różnych grup interesariuszy);
- Szkoła jest partnerem w procesie zewnętrznego wspomagania:
  - odpowiedzialność szkoły za wybór sposobu realizowania wspomagania;
  - inspirujące kadre pedagogiczną relacje z ośrodkami wspomagania;
  - motywowanie nauczycieli do samodzielnej refleksji nad swoją pracą;
- Wspomaganie jest blisko szkoły:
  - bezpośredni kontakt pracowników systemu wspomagania ze szkołami – większa mobilność pracowników i ich częsta obecność na terenie szkoły;
- Proces wspomagania ma charakter kooperacyjny i samokształceniowy:
  - wymiana doświadczeń w ramach sieci współpracy i samokształcenia;
  - wypracowywanie wspólnych rozwiązań;

- W procesie wspomagania priorytetem są potrzeby rozwojowe szkoły - wspomaganie skoncentrowane na zaspokajaniu autonomicznie i świadomie zdefiniowanych przez szkołę potrzeb.

Zgodnie z tymi rekomendacjami podstawową zmianą, jaką wprowadza nowy model, jest sposób organizacji doskonalenia nauczycieli i zewnętrznego wspomagania pracy szkoły. Odbywa się ono w dwóch formach działania:

- **procesowym wspomaganiu pracy szkoły** obejmującym: 1) diagnozę sytuacji szkoły (identyfikację potrzeb), 2) opracowanie planu wspomagania, 3) jego wdrożenie oraz 4) ocenę. Przebieg tego procesu jest koordynowany przez zewnętrznego specjalistę (spoza szkoły/przedszkola) nazwanego w projekcie systemowym ORE **Szkolnym organizatorem rozwoju edukacji (SORE)**
- **sieciach współpracy i samokształcenia** tworzonych na poziomie lokalnym, zrzeszających nauczycieli i dyrektorów z różnych szkół, współpracujących ze sobą w trakcie spotkań oraz na platformie internetowej. Praca uczestników sieci jest koordynowana przez specjalistę (spoza szkoły/przedszkola) zwanym **koordynatorem sieci współpracy i samokształcenia**.

W ramach tak skonstruowanego modelu wypracowane zostały rozwiązania i narzędzia przygotowujące uczestników do funkcjonowania w nowym systemie wspomagania pracy szkół, m.in.:

- narzędzia merytoryczne służące praktycznej realizacji zadań kompleksowego wspomagania szkół: **24 roczne oferty doskonalenia**⁴ oraz 20 przykładowych **tematów sieci współpracy i samokształcenia** dla dyrektorów szkół i nauczycieli wraz z przykładowymi planami działań sieci⁵,
- opis ról zawodowych i profile kompetencyjne dla ról zawodowych w systemie wspomagania (SORE, koordynator sieci)⁶,
- schemat rocznego planu wspomagania (RPW), opisujący możliwy sposób realizacji wspomagania w szkole/przedszkolu⁷,
- uruchomiona platforma internetowa do prowadzenia działań z zakresu wspomagania placówek oświatowych, w tym przede wszystkim w ramach sieci współpracy i samokształcenia, dostępu do treści i zasobów : <http://www.doskonaleniewsieci.pl/>,

⁴ http://www.ore.edu.pl/strona-ore/index.php?option=com_phocadownload&view=category&id=132:oferty-doskonalenia&Itemid=1017

⁵ http://www.ore.edu.pl/strona-ore/index.php?option=com_phocadownload&view=category&id=133:sieci-wspolpracy-i-samoksztaconia&Itemid=1017

⁶ http://www.ore.edu.pl/strona-ore/index.php?option=com_phocadownload&view=category&id=119:nowy-system-wsparcia-szkoy&Itemid=1017

⁷ http://www.ore.edu.pl/strona-ore/index.php?option=com_phocadownload&view=category&id=119:nowy-system-wsparcia-szkoy&Itemid=1017

- przeszkoleni przez ORE kandydaci na szkolnych organizatorów rozwoju edukacji i koordynatorów sieci współpracy i samokształcenia.

1.3 Instytucje wspomaganie

1.3.1 Podstawa prawna zasad działania instytucji wspomaganie

W następstwie badań i analiz w obszarze systemu doskonalenia nauczycieli i prac koncepcyjnych zwieńczonych nowym modelem wspomaganie rozwoju szkół, odpowiednie zmiany zostały wprowadzone do aktów wykonawczych regulujących funkcjonowanie instytucji zajmujących się doskonaleniem nauczycieli i wspomaganie szkół – placówek doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznych, bibliotek pedagogicznych. Celem było dostosowania obowiązkowych zadań tych placówek do rzeczywistych potrzeb szkół, zmodyfikowanie stosowanych przez nie form pracy, zgodnie z założeniami nowego modelu oraz budowę spójnego systemu wspomaganie szkół i placówek.

Wydane zostały:

- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 października 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli (Dz. U. poz. 1196);
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz. U. poz. 199);
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych bibliotek pedagogicznych (Dz. U. poz. 369);
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. Nr 168, poz. 1324, z późn. zm.).

Wymienione jednostki systemu oświaty zostały upoważnione do organizowania i prowadzenia wspomaganie szkół i placówek oraz sieci współpracy i samokształcenia. Wspomaganie powinno obejmować:

- 1) pomoc w diagnozowaniu potrzeb przedszkola, szkoły lub placówki;
- 2) ustalenie sposobów działania prowadzących do zaspokojenia potrzeb przedszkola, szkoły lub placówki;
- 3) zaplanowanie form wspomaganie i ich realizację;
- 4) wspólną ocenę efektów i opracowanie wniosków z realizacji zaplanowanych form wspomaganie.

Zgodnie z zapisami ww. rozporządzeń wspomaganie powinno być prowadzone z uwzględnieniem :

- kierunków polityki oświatowej oraz wprowadzanych zmian w systemie oświaty;
- wymagań stawianych wobec szkół i placówek, których wypełnianie jest badane przez organy sprawujące nadzór pedagogiczny w procesie ewaluacji zewnętrznej, zgodnie z przepisami w sprawie nadzoru pedagogicznego;
- realizacji podstaw programowych, w tym opracowywania programów nauczania;
- diagnozowania potrzeb uczniów i indywidualizacji procesu nauczania i wychowania;
- przygotowania do analizy wyników i wniosków z nadzoru pedagogicznego, wyników sprawdzianu i egzaminów oraz korzystania z nich w celu doskonalenia pracy nauczycieli;
- potrzeb zdiagnozowanych na podstawie analizy wyników i wniosków z nadzoru pedagogicznego oraz wyników sprawdzianu i egzaminów.

Jednostki wyznaczone do wspomagania pracy szkoły stają się w mniejszym stopniu dostarczycielami wsparcia, a w większym stopniu jego „organizatorami” – ich zadaniem jest pomoc w zdiagnozowaniu potrzeb i adekwatne dopasowanie oferty.

Realizacja tak określonych zadań i form będzie obowiązująca od 2016 r. Do tego czasu placówki doskonalenia nauczycieli, poradnie psychologiczno-pedagogiczne i biblioteki pedagogiczne mają możliwość realizacji nowych zadań i form działania fakultatywnie.

Oprócz zadań z zakresu wspomagania szkół ww. placówki realizują inne, specjalistyczne zadania wynikające ze specyfiki ich pracy.

1.3.2 Zasady finansowania instytucji wspomagania i sposób finansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli

O finansowaniu publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, publicznych placówek doskonalenia nauczycieli i publicznych bibliotek pedagogicznych stanowią przepisy ustawy z dnia 7 września 1991 r. *o systemie oświaty* (Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.), ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. *Karta Nauczyciela* (Dz.U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. *o dochodach jednostek samorządu terytorialnego* (Dz.U. z 2010 r. Nr 80, poz. 526 z późn. zm.), a także przepisy wykonawcze do wymienionych ustaw.

Utrzymanie publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, publicznych placówek doskonalenia nauczycieli i publicznych bibliotek pedagogicznych jest finansowane **z budżetu organów prowadzących te placówki, w tym subwencji oświatowej** naliczanej wg następujących wag określanych corocznie w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego wydawanym na podstawie upoważnienia zawartego w art. 28 ust. 6 ustawy

z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2010 r. Nr 80, poz. 526, z późn. zm.):

- Waga $P_{39} = 0,001$ – dla placówek realizujących zadania pozaszkolne na terenie **gminy**,
- Waga $P_{40} = 0,030$ – dla placówek realizujących zadania pozaszkolne na terenie **powiatu**,
- Waga $P_{41} = 0,008$ – dla placówek realizujących zadania pozaszkolne na terenie **województwa**.

Środki te przekazywane są jednostkom samorządu terytorialnego dla placówek realizujących zadania pozaszkolne, do których zalicza się zarówno placówki doskonalenia nauczycieli, biblioteki pedagogiczne i poradnie psychologiczno–pedagogiczne, jak również inne placówki, np. placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego.

Kwestie dotyczące sposobu finansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli określają w szczególności przepisy art. 70a ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, z późn. zm.), stanowiące, że środki na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli wyodrębnia się:

- 1) w budżetach organów prowadzących szkoły – w wysokości 1% planowanych rocznych środków przeznaczanych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli z uwzględnieniem doradztwa metodycznego, którego finansowanie może stanowić do 20% ogólnej puli wyodrębnionych środków na doskonalenie zawodowe nauczycieli,
- 2) w budżetach wojewodów w łącznej wysokości 5000 średnich wynagrodzeń nauczyciela stażysty,
- 3) w budżecie ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania na realizację ogólnokrajowych zadań w łącznej wysokości 5000 średnich wynagrodzeń nauczyciela stażysty.

Szczegółowo sposób finansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli określa rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 marca 2002 r. w sprawie sposobu podziału środków na wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli pomiędzy budżety poszczególnych wojewodów, form doskonalenia zawodowego dofinansowywanych ze środków wyodrębnionych w budżetach organów prowadzących szkoły, wojewodów, ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz szczegółowych kryteriów i trybu przyznawania tych środków (Dz. U. Nr 46, poz. 430).

Przepisy art. 70a ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela nie obejmują finansowania publicznych placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego. Natomiast przepisy art. 70a ust. 4 ww. ustawy dotyczące środków wyodrębnianych w budżecie ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, nie obejmują publicznych placówek doskonalenia nauczycieli o zasięgu ogólnokrajowym, dla których minister jest organem prowadzącym.

Budżet:	art. 70a ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U.	art. 9 ustawy z dnia 8 listopada 2013 r. o zmianie niektórych ustaw w
----------------	--	---

	j.t. z 2014 r. poz. 191)	związku z realizacją ustawy budżetowej (Dz. U. poz. 1645)
organów prowadzących szkoły	1% planowanych rocznych środków na wynagrodzenia osobowe nauczycieli	0,5% planowanych rocznych środków na wynagrodzenia osobowe nauczycieli
	295 0067 tys. zł	147 533 tys. zł
	5000 średnich wynagrodzeń stażysty (2717,6 zł x 5000)	do 5000 średnich wynagrodzeń stażysty
wojewodów	13 588 tys. zł	7 882 tys. zł
MEN	13 588 tys. zł	13 588 tys. zł

1.3.3 Jakość w instytucjach wspomagania

Obecnie jakość pracy poradni psychologiczno-pedagogicznych, placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych jest badana przez **nadzór pedagogiczny** w formie kontroli i ewaluacji na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. Nr 168, poz. 1324 oraz z 2013 r. poz. 560), w którym w załącznikach do rozporządzenia w cz. IV określono wymagania wobec placówek doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznych i bibliotek pedagogicznych.

Nadzór pedagogiczny nad ww. placówkami sprawują:

- minister właściwy do spraw oświaty i wychowania,
- minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego,
- minister właściwy do spraw rolnictwa,
- kuratorzy oświaty.

Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania prowadzi i nadzoruje trzy placówki doskonalenia nauczycieli o zasięgu ogólnokrajowym: Polonijne Centrum Nauczycielskie w Lublinie, Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie i Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej w Warszawie.

Kuratorzy oświaty nadzorują placówki doskonalenia nauczycieli, poradnie psychologiczne pedagogiczne i biblioteki pedagogiczne prowadzone przez jednostki samorządu terytorialnego oraz osoby prawne i fizyczne.

Jakość pracy placówek doskonalenia nauczycieli dodatkowo jest badana w ramach prowadzonej przez kuratorów oświaty **akredytacji** publicznych i niepublicznych **placówek doskonalenia nauczycieli**.

Zgodnie z przepisami art. 77 a ustawy o systemie oświaty oraz rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 20 grudnia 2003 r. w sprawie akredytacji placówek doskonalenia nauczycieli (Dz. U. Nr 227, poz. 2248 i z 2014 r. poz. 840):

- akredytacja jest dobrowolna i stanowi potwierdzenie wysokiej jakości prowadzonych przez placówkę form doskonalenia nauczycieli,

- akredytację może uzyskać placówka, która: zapewnia wykwalifikowaną kadrę, opracowuje i wdraża programy doskonalenia nauczycieli oraz przeprowadza ich ewaluację, prowadzi działalność informacyjną i upowszechnia problematykę doskonalenia nauczycieli, zapewnia nowoczesną bazę dydaktyczną,
- akredytacja jest odpłatna; z opłat zwolnione są placówki prowadzące całość kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli nieodpłatnie,.
- akredytacji nie podlegają publiczne placówki doskonalenia nauczycieli o zasięgu ogólnokrajowym prowadzone przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, placówki doskonalenia nauczycieli szkół artystycznych prowadzone przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz placówki doskonalenia nauczycieli przedmiotów zawodowych, którzy nauczają w szkołach rolniczych, prowadzone przez ministra właściwego do spraw rolnictwa.

1.4 Program Nowa Rola Placówek Doskonalenia

W ramach przygotowań do realizacji nowych zadań przez jednostki systemu oświaty odpowiedzialne za wspomaganie szkół i nauczycieli, przy współfinansowaniu ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (projekt *System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganiu szkół*) ORE opracował i wdrożył Program „Nowa Rola Placówek Doskonalenia”. Celem programu było wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli w merytorycznym, organizacyjnym i kadrowym przygotowaniu się do procesowego wspomagania szkół.

Głównym założeniem Programu „Nowa Rola Placówek Doskonalenia” było:

- podniesienie jakości usług oferowanych przez placówki,
- pomoc w przygotowaniu się do spełniania wymagań stawianych placówkom przez państwo.

Celem Programu było:

1. Promowanie idei zmian doskonalenia w systemie oświaty
  2. Wsparcie PDN-ów w przygotowaniu do procesowego wspomagania szkół
  3. Wdrażanie zmian w zakresie organizacji i realizacji doskonalenia nauczycieli
  4. Propagowanie działań służących podnoszeniu jakości pracy PDN
  5. Upowszechnienie funkcjonowania sieci współpracy między placówkami doskonalenia
- Adresatami programu byli pracownicy merytoryczni publicznych i niepublicznych placówek doskonalenia nauczycieli.

Program był realizowany w okresie od lutego 2012 r. do grudnia 2013 r.⁸

1.5 Instytucje wspomagania w projektach konkursowych Działania 3.5 PO KL

---

⁸ Sprawozdanie z realizacji Programu: http://www.ore.edu.pl/strona-ore/index.php?option=com_phocadownload&view=category&id=210:nowa-rola-placwki-doskonalenia-sprawozdanie&Itemid=1017

Placówki doskonalenia nauczycieli, poradnie psychologiczno-pedagogiczne i biblioteki pedagogiczne zdobywały również praktykę w procesowym wspomaganie szkół i prowadzeniu sieci współpracy i samokształcenia w pilotażowych projektach powiatowych w ramach Działania 3.5 PO KL, testujących modelowe rozwiązania wypracowane w projekcie systemowym ORE. Wprawdzie wyłącznym beneficjentem działań realizowanych w tym trybie mogły być powiaty, niemniej zasady konkursu, poprzez dodatkową punktację wg kryteriów strategicznych, sprzyjały angażowaniu tych placówek do projektów. Podstawa i forma udziału w działaniach projektowych, zakres działań instytucji wspomaganie, stopień ich współpracy w danym projekcie był każdorazowo decyzją powiatu i wynikał m.in. z analizy lokalnych zasobów.

1.6 Wnioski z ewaluacji projektu systemowego ORE

W okresie od września 2013 r. do lipca 2014 r. prowadzone było badanie ewaluacyjne projektu systemowego ORE *System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganie szkół*⁹. Ewaluacja dotyczyła oceny nowego modelu kompleksowego wspomaganie pracy szkoły oraz jego relacji ze zmieniającym się systemem doskonalenia nauczycieli. Badaniami jakościowymi i ilościowymi objęto m.in. przedstawicieli placówek doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznych i bibliotek pedagogicznych, uczestniczących w projektach pilotażowych. Dane i wnioski z badania w tym obszarze pokazują, że:

- zaangażowanie instytucji wspomaganie przybierało różne formy: mogły być odpowiedzialne za realizację projektów w powiecie, koordynację merytorycznych zadań czy też włączać się w poszczególne działania,
- kwestia zaangażowania instytucji wspomaganie budzi szczególne kontrowersje w kontekście przyszłego funkcjonowania modelu,
- pracownicy badanych instytucji angażowali się stosunkowo często w projekty pilotażowe, nawet gdy dana instytucja w projekcie nie uczestniczyła; pracownicy tych instytucji najczęściej angażują się w projekty jako koordynatorzy sieci, SORE, koordynatorzy projektów, eksperci zatrudnieni do świadczenia konkretnych usług,
- blisko 80% respondentów deklaruowało, że ich placówka, poza projektem pilotażowym, także stosuje nowe formy doskonalenia (sieci współpracy i samokształcenia oraz procesowe wspomaganie szkół) w ramach swoich zadań statutowych,

⁹ Raport pn. „Ewaluacja modernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli – projekt [System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganie szkół](#), Poddziałanie 3.3.1 PO Kapitał Ludzki” dostępny na stronie:

http://www.ore.edu.pl/index.php?option=com_phocadownload&view=category&id=121:raporty&Itemid=101

-
- najrzadziej w projektach uczestniczyły biblioteki pedagogiczne,
  - przedstawiciele pdn deklarują dobre przygotowanie swoich pracowników do pełnienia zadań w nowym modelu doskonalenia – od pomocy na etapie diagnozy, poprzez dobór literatury i szkolenia z zakresu TIK oraz doradztwo i ocenę udzielonego wsparcia . Zdaniem przedstawicieli pdn ich pracownicy mogą także prowadzić sieci współpracy i samokształcenia,
  - przedstawiciele placówek doskonalenia widzą swoją rolę w nowym modelu doskonalenia na wszystkich jego etapach – od diagnozy po wdrażanie nowych rozwiązań i ocenę efektów,
  - poradnie uczestniczące w projektach obawiały się tej roli. Nie czuły się gotowe do nowych zadań, nie znały i nie rozumiały dobrze założeń nowego projektu, odczuwały brak kadr, które mogą się zaangażować w jego realizację. Przedstawiciele ppp ocenili niżej kompetencje swojej kadry związane z prowadzeniem diagnoz w szkołach , niż przedstawiciele pdn,
  - pracownicy poradni widzą swoją rolę w nowym modelu przede wszystkim jako wsparcie merytoryczne, związane z organizacją szkoleń z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, pomoc szkole w diagnozie (choć do tego jeszcze brakuje im kompetencji) i nauczycielom we wdrażaniu nowo nabytych umiejętności. Część ppp widzi siebie także jako organizatorów nowego wspomaganie,
  - biblioteki najczęściej wspierały cały proces, pomagając w doborze literatury do poszczególnych obszarów wspomaganie. Deklaracje kierownictwa bibliotek pedagogicznych wskazują na możliwość rozszerzenia tych zadań o prowadzenie sieci współpracy i samokształcenia,
  - wg opinii przedstawicieli instytucji wspomaganie dla sprawnego wdrożenia w nowe role potrzebna jest głównie inwestycja w:
    - kompetencję kadr tych placówek; wszystkie typy badanych placówek widzą potrzebę szkolenia pracowników w zakresie m.in. coachingu, metod pracy z dorosłymi, nowoczesnych metod nauczania, zarządzania projektami,
    - zwiększenie poziomu zatrudnienia,
    - jasne określenie obowiązków placówek w nowym modelu,
  - ograniczanie puli zasobów, z których może korzystać szkoła, do jednej instytucji wspomaganie działającej lokalnie nie jest rozwiązaniem optymalnym; zmniejsza to bowiem możliwość wykorzystania oraz integracji lokalnych i regionalnych zasobów,

- wzmocnienie mechanizmów zapewniania jakości wspomaganie wymaga uprzedniej, poświęconej tej kwestii analizy całego systemu; krytyczne znaczenie ma: wybór kluczowych osób odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań (tzw. SORE, koordynatorów sieci, a także ekspertów i trenerów) oraz monitorowanie i systematyczne wspieranie jakości ich pracy,
- finansowanie doskonalenia nauczycieli z kilku niezależnych źródeł, przy słabym systemie monitorowania (lub wręcz jego braku) powoduje, że system staje się mało przejrzysty. Może to też sprzyjać obniżeniu skuteczności i efektywności wykorzystania dostępnych środków,
- brak monitorowania dostępnych danych dotyczących rzeczywistych wydatków – na podstawie danych o wykonaniu budżetów jednostek samorządu terytorialnego, z wykorzystaniem klasyfikacji budżetowej, możliwe jest prowadzenie jedynie podstawowych analiz dotyczących wydatków na doskonalenie nauczycieli. Jednak w praktyce nawet te najbardziej podstawowe i – wydawałoby się – dostępne dane nie są pozyskiwane i analizowane,
- brak bardziej rozbudowanego i dostosowanego do potrzeb użytkowników systemu monitorowania – system doskonalenia jest jednym z kluczowych instrumentów poprawy jakości systemu oświaty. Szczegółowe informacje na temat jego finansowania, wykorzystania i efektów są w praktyce niedostępne. Konieczne jest rozbudowanie systemu monitorowania i lepsze dopasowanie go do potrzeb decydentów, podejmujących decyzje w zakresie systemu doskonalenia nauczycieli i wspierania pracy szkoły.

2. CEL BADANIA

- 1) Pogłębienie wiedzy o sposobach i lokalnych uwarunkowaniach realizacji wspomaganie (procesowe wspomaganie rozwoju szkół i sieci współpracy i samokształcenia) przez instytucje odpowiedzialne za doskonalenie nauczycieli i wspomaganie szkół – pdn, ppp, bp,
- 2) Ocena efektów przygotowań pdn, ppp, bp do prowadzenia wspomaganie szkół i placówek oraz organizowania i prowadzenia sieci współpracy i samokształcenia jako zadań obowiązkowych.

3. OPIS PRZEDMIOTU BADANIA

Przedmiotem badania są:

-
- działania prowadzone przez pdn, ppp, bp w zakresie wspomaganie szkół oraz organizowania i prowadzenia sieci współpracy i samokształcenia,
  - produkty i efekty działań prowadzonych przez pdn, ppp, bp w zakresie wspomaganie szkół oraz organizowania i prowadzenia sieci współpracy i samokształcenia,
  - relacje między działaniami prowadzonymi przez pdn, ppp, bp w zakresie wspomaganie szkół oraz organizowania i prowadzenia sieci współpracy i samokształcenia a pozostałymi działaniami, wynikającymi ze statutowych zadań tych jednostek,
  - działania podejmowane we współpracy między pdn, ppp, bp w ramach realizacji programów wspomaganie oraz organizowania i prowadzenia sieci współpracy i samokształcenia, w tym udział i rola organów prowadzących te jednostki,
  - produkty i efekty działań podejmowanych we współpracy między pdn, ppp, bp w ramach realizacji programów wspomaganie oraz organizowania i prowadzenia sieci współpracy i samokształcenia,
  - efekty działań podejmowanych w ramach projektu systemowego ORE *System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganiu szkół* adresowanych do kadry pdn, ppp, bp.

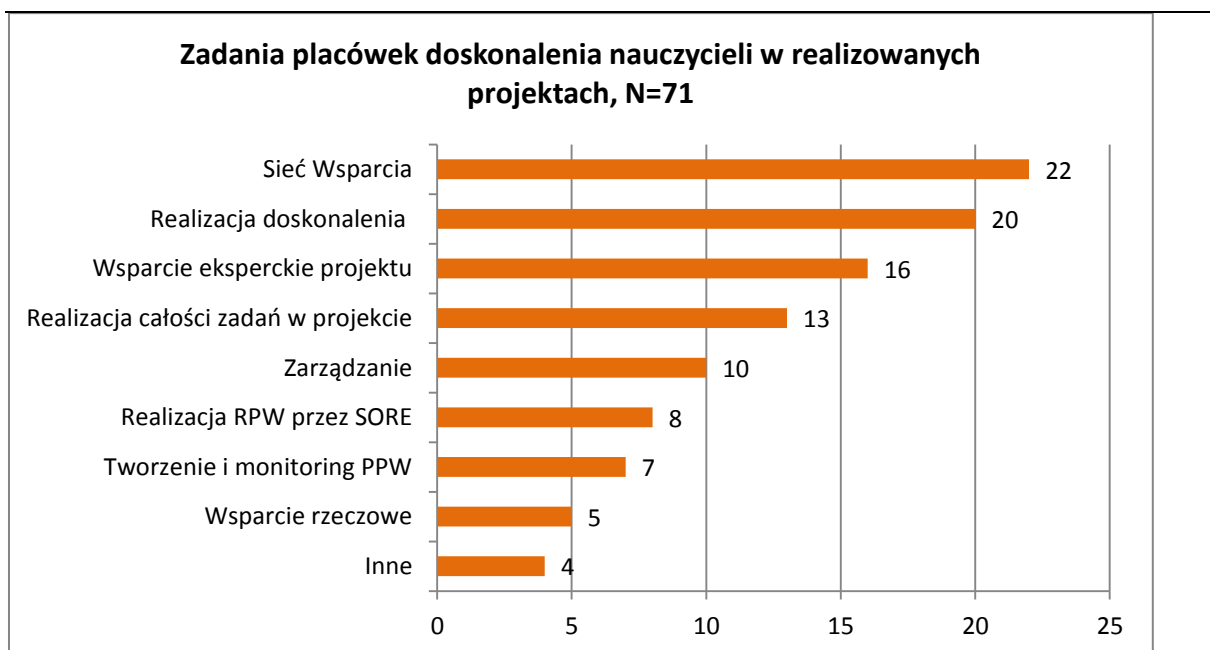
Wspomaganie szkół przez pdn, ppp, bp w projektach Dz. 3.5 POKL

Wnioski z ewaluacji projektu systemowego ORE oraz dane z monitorowania pilotażowych projektów powiatowych wskazują, że wspomaganie prowadzone przez pdn, ppp, bp (procesowe wspomaganie szkoły oraz sieci współpracy i samokształcenia) przybiera różne formy organizacyjne wynikające z roli i zadań poszczególnych instytucji w tym procesie oraz zaangażowania ich organów prowadzących.

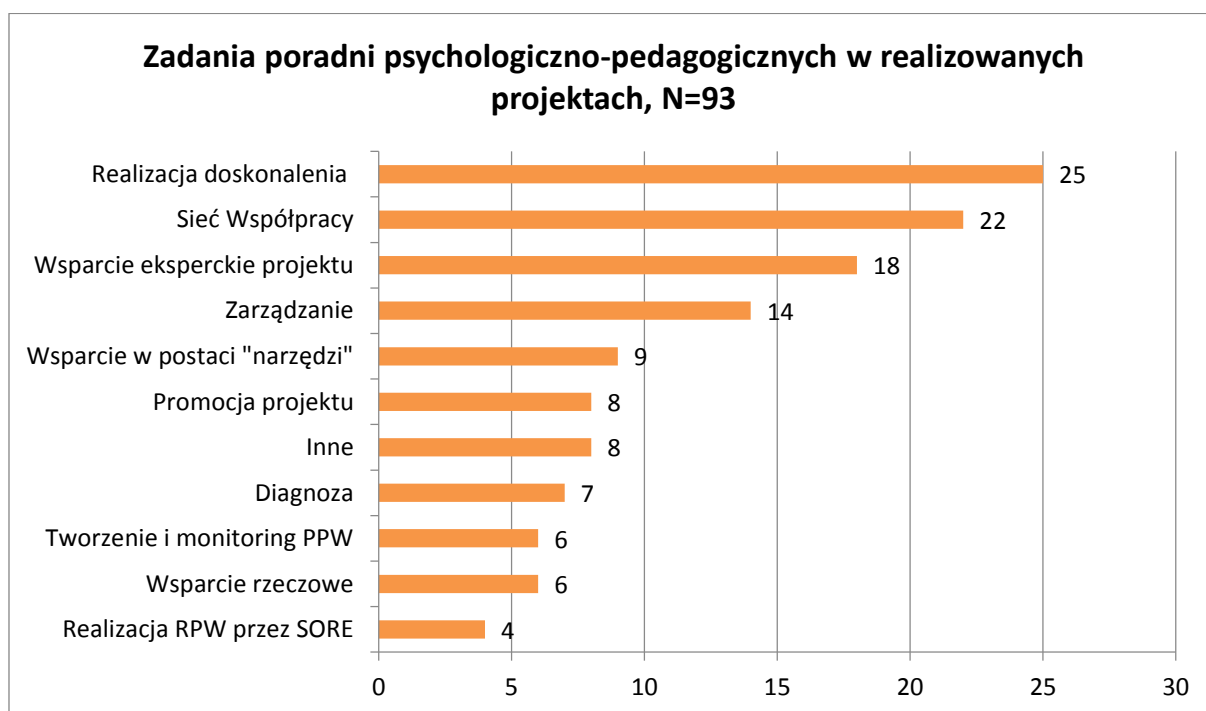
Wspomaganie w projektach Dz. 3.5 PO KL najczęściej było prowadzone przez jedną instytucję. W mniejszej liczbie przypadków odbywało się to z jednoczesnym udziałem dwóch lub trzech instytucji. W nielicznych przypadkach powierzano te zadania podmiotom, w ramach których funkcjonują wszystkie lub wybrane instytucje odpowiedzialne na poziomie lokalnym za wspomaganie szkół i nauczycieli.

Opis zadań, autonomicznie określanych przez realizatorów projektów pilotażowych, wykonywanych przez poszczególne instytucje wspomaganie szkół i nauczycieli obrazują poniższe wykresy:

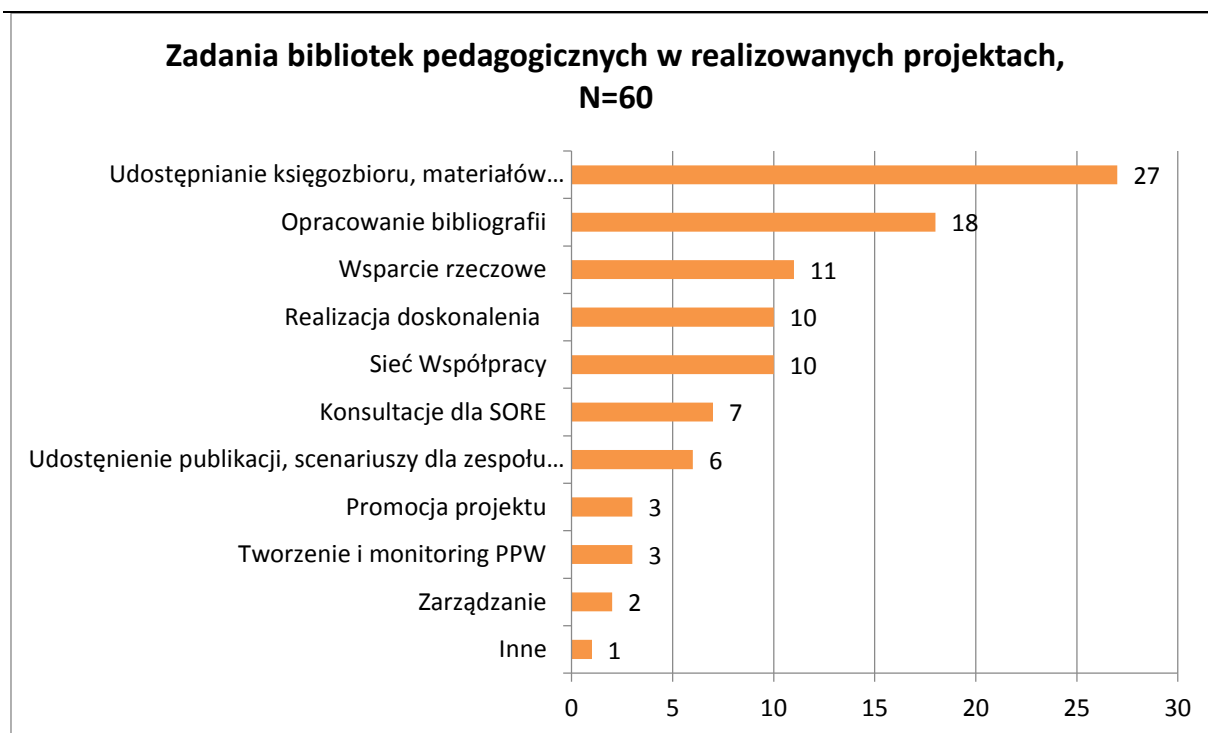
Wykres 1 Zadania placówek doskonalenia nauczycieli w realizowanych projektach, N¹⁰=71, Źródło: opracowanie własne na podstawie nadesłanych przez powiaty sprawozdań.

Wykres 2 Zadania poradni psychologiczno-pedagogicznych w realizowanych projektach, N¹¹=93, Źródło: opracowanie własne na podstawie nadesłanych przez powiaty sprawozdań.

¹⁰ N=liczba placówek doskonalenia nauczycieli biorących udział w projektach.

¹¹ N=liczba poradni psychologiczno-pedagogicznych biorących udział w projektach.

Wykres 3 Zadania bibliotek pedagogicznych w realizowanych projektach, N¹²=60, Źródło: opracowanie własne na podstawie nadesłanych przez powiaty sprawozdań.

Wspomaganie realizowane przez pdn, ppp, bp w ramach pilotażowych projektów powiatowych musi uwzględniać rozwiązania wypracowane w projekcie systemowym ORE, warunki określone w zasadach konkursu 3.5 oraz wymagania realizacji projektów, wynikające ze współfinansowania tych działań z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Wspomaganie szkół przez pdn, ppp, bp poza projektami Dz. 3.5 PO KL

Większy zakres samodzielności w określaniu sposobu organizacji procesowego wspomaganie i prowadzenia sieci mają pdn, ppp i bp, które podjęły się nowych zadań i form pracy z własnej inicjatywy, w ramach swojej działalności statutowej, przygotowując się w ten sposób do wykonywania tych zadań jako obowiązkowych od stycznia 2016 r. Ogólne zapisy stosownych rozporządzeń w sprawie zasad działania tych placówek obligują wyłącznie do zachowania procesowego charakteru działań, z wymienionymi w rozporządzeniach etapami wspomaganie oraz do uwzględniania kierunków polityki oświatowej, wymagań państwa wobec szkół i placówek oraz wiedzy płynącej z funkcjonowania systemu oświaty(m.in. wyniki nadzoru pedagogicznego, wyniki sprawdzianów i egzaminów).

Placówki te, decydując się na prowadzenie wspomaganie i sieci przed obowiązującym je terminem 2016 r. mogą korzystać z dorobku projektu systemowego ORE (narzędzia, materiały), każdorazowo jest to jednak niezależny wybór placówki jako organizatora wspomaganie.

¹² N=liczba bibliotek pedagogicznych biorących udział w projektach.

Wsparcie dla pdn, ppp, bp poprzez działania projektu systemowego ORE

Wsparciem dla pdn, ppp, bp prowadzących wspomaganie i sieci współpracy i samokształcenia w ww. trybach, poza narzędziami i materiałami wypracowanymi w projekcie, są szkolenia i spotkania adresowane do kadry tych placówek. Pracownicy tych instytucji uczestniczyli/mogą uczestniczyć w szkoleniach dla kandydatów na szkolnych organizatorów rozwoju edukacji i koordynatorów sieci współpracy i samokształcenia, jako osób mających kluczowe zadania w procesie wspomagania szkoły i prowadzenia sieci współpracy i samokształcenia dla nauczycieli i dyrektorów.

Cyklicznie, w ramach projektu systemowego ORE organizowane są również spotkania, konferencje prezentujące doświadczenia projektu, adresowane do poszczególnych typów placówek.

Ponadto na utworzonej i prowadzonej w ramach projektu ORE platformie internetowej prowadzona jest sieć bibliotekarzy dla pracowników bibliotek pedagogicznych, zainteresowanych uczestnictwem instytucji we wspomaganiu rozwoju szkół. Platforma stwarza pracownikom placówek doskonalenia nauczycieli i poradni psychologiczno-pedagogicznych, zainteresowanych pełnieniem określonych ról we wspomaganiu szkół i nauczycieli (organizator wspomagania, koordynator sieci) lub wymianą doświadczeń na temat poszczególnych aspektów wspomagania czy organizowania/prowadzenia/uczestnictwa w sieci współpracy i samokształcenia, możliwości uczenia się.

Inne zadania pdn, ppp, bp

Oprócz zadań z zakresu wspomagania szkół ww. placówki realizują inne zadania, w szczególności:

- Publiczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne są zobowiązane do:
  - diagnozowania dzieci i młodzieży,
  - udzielania dzieciom i młodzieży oraz rodzicom bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
  - realizowania zadań profilaktycznych oraz wspierających wychowawczą i edukacyjną funkcję przedszkola, szkoły i placówki, w tym wspieranie nauczycieli w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych.
- Publiczne placówki doskonalenia nauczycieli są zobowiązane do:
  - organizowania i prowadzenia doskonalenia zawodowego nauczycieli,
  - organizowania i prowadzenia doskonalenia zawodowego dyrektorów szkół i placówek w zakresie zarządzania oświatą,

wojewódzkie placówki doskonalenia nauczycieli mają również obowiązek:

- organizowania i prowadzenia, stosownie do potrzeb, doradztwa metodycznego dla nauczycieli przedmiotów zawodowych nauczanych w zawodach unikatowych i

-
- dla nauczycieli zatrudnionych w szkołach z językiem nauczania mniejszości narodowych i etnicznych oraz językiem regionalnym;
- prowadzenia wojewódzkiego systemu informacji pedagogicznej, w tym gromadzenia i udostępniania informacji dotyczących dostępnych form kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli.
  - Publiczne biblioteki pedagogiczne są zobowiązane do:
    - gromadzenia, opracowywania, ochrony, przechowywania i udostępniania użytkownikom materiałów bibliotecznych, w tym dokumentów piśmienniczych, zapisów obrazu i dźwięku oraz zbiorów multimedialnych,
    - prowadzenia działalności informacyjnej i bibliograficznej,
    - inspirowania i promowania edukacji czytelniczej i medialnej.

Wyniki ewaluacji projektu ORE oraz informacje uzyskiwane na spotkaniach z przedstawicielami pdn, ppp, bp pokazują, że nowe zadania i formy pracy w zakresie wspomaganie szkół i nauczycieli, uwzględnione w stosowanych rozporządzeniach regulujących funkcjonowanie tych jednostek, są różnie postrzegane wśród pracowników poszczególnych typów instytucji.

Najmniej kontrowersji wokół relacji między dotychczasowymi i nowymi zadaniami i formami pracy pojawia się wśród pracowników placówek doskonalenia nauczycieli. Istnieją opinie, że rozwiązania proponowane w nowym modelu doskonalenia są już stosowane i część placówek wypracowała własną praktykę wspomaganie szkół i nauczycieli, niezależnie od rozwiązań proponowanych w projekcie ORE i zapisów prawa obligujących do realizacji tych zadań.

Na specyfikę swoich dotychczasowych zadań wskazują przedstawiciele poradni psychologiczno- pedagogicznych. Dopuszczając możliwość prowadzenia wspomaganie szkół, podkreśla się specjalistyczny charakter dotychczasowych zadań i indywidualną perspektywę pracy tych instytucji(uczeń, rodzice, nauczyciel).

Wiele otwartych kwestii pojawia się również w relacji dotychczasowych zadań bibliotek pedagogicznych i ich roli w nowym systemie wspomaganie. Rola ta odbierana częstokroć przez kadrę bibliotek jako szansa i wyzwanie spotyka się z poczuciem niedookreśloności tej roli ze strony szkół.

Wspomaganie szkół na poziomie lokalnym – podstawy funkcjonowania pdn, ppp, bp

Istotnym aspektem budowania spójnego systemu wspomaganie szkół, z wykorzystaniem dotychczasowych zasobów instytucji powołanych w systemie oświaty do wspierania szkół i nauczycieli pozostają podstawy prawne działania tych jednostek, w tym źródła finansowania.

Publiczne placówki doskonalenia nauczycieli są prowadzone przez jednostki samorządu terytorialnego różnego szczebla (37 prowadzonych przez samorządy województw, 60 przez powiaty i 5 przez gminy). Ponadto działa 327 niepublicznych placówek doskonalenia nauczycieli prowadzonych przez osoby prawne i fizyczne.

Publiczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne i specjalistyczne prowadzone są obowiązkowo przez powiaty (578). Ponadto funkcjonuje 187 niepublicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych prowadzonych przez osoby prawne i fizyczne.

Publiczne biblioteki pedagogiczne są prowadzone przez samorządy województw (269) i przez powiaty(25).

Jedynym typem instytucji wspomagania szkół i nauczycieli, funkcjonującym w każdym powiecie są poradnie psychologiczno-pedagogiczne.

4. KRYTERIA EWALUACYJNE

1. Spójność – rozumiana jako wzajemna zgodność i komplementarność działań instytucji zmierzających do realizacji jej celów jako jednostki powołanej do wspomagania szkół i nauczycieli
2. Trwałość – rozumiana jako wykorzystanie doświadczenia/efektów uczestnictwa pdn, ppp, bp w programach wspomagania w doskonaleniu zarządzania oświatą na poziomie lokalnym
3. Użyteczność – rozumiana jako przydatność działań wspierających prowadzonych w ramach projektu systemowego ORE w realizacji programów wspomagania przez pdn, ppp, bp.

5. PYTANIA BADAWCZE

Cel 1) Pogłębienie wiedzy o sposobach i lokalnych uwarunkowaniach realizacji wspomagania (procesowe wspomaganie rozwoju szkół i sieci współpracy i samokształcenia) przez instytucje odpowiedzialne za doskonalenie nauczycieli i wspomaganie szkół

1. Jak jest rozumiany nowy model doskonalenia nauczycieli i wspomagania szkół opisany w projekcie systemowym ORE i poprzez zadania i formy pracy w rozporządzeniach w sprawie zasad działania pdn, ppp i bp?

2. Jak są skonstruowane i wdrażane działania w zakresie wspomagania (wymiar merytoryczny, organizacyjny, finansowy) przez pdn, ppp, bp lub z udziałem tych jednostek, przy uwzględnieniu:
- trybu realizacji działań (w ramach projektów Dz. 3.5 PO KL, poza projektami)
  - typu jednostki realizującej/ uczestniczącej w działaniach (pdn/ppp/bp)
  - stopnia wykorzystania lokalnych zasobów?
- 2.1 Jakie obszary pracy szkoły obejmują działania w zakresie wspomagania (procesowe wspomaganie, sieci współpracy)?
- 2.2 Jakie zadania wykonuje instytucja/instytucje (w przypadku współpracy) w ramach programu wspomagania?
- 2.3 Jak zorganizowane jest wykonywanie tych zadań:
- z wykorzystaniem zasobów instytucji, jakich, w jakich formach wspomagania i na jakich etapach wspomagania
  - z wykorzystaniem zasobów zewnętrznych; jakich, w jakich formach wspomagania, na jakich etapach wspomagania i na jakiej podstawie
  - jaki wymiar czasowy
  - jakie działania instytucji wspierające realizację tych zadań?
- 2.4 Czy i w jaki sposób zadania te łączą się z dotychczasowymi zadaniami i formami działania instytucji?
- 2.5 Czy i w jaki sposób zadania te wpisują się w koncepcję pracy placówki?
- 2.6 Czy istnieje i jak wygląda współpraca z jst będącą organem prowadzącym placówki:
- po której stronie jest inicjatywa współpracy
  - jakie są pola tej współpracy
  - na jakich etapach realizacji programów wspomagania
  - jaki jest stopień zaangażowania jst?
- 2.7 Jak przedstawia się współpraca ze szkołami:
- kto inicjuje współpracę
  - jaka jest jej podstawa
  - w jaki sposób placówka informuje o ofercie wspomagania?
- 2.8 Jakie są koszty realizacji programów wspomagania (w tym poszczególnych zadań) ?
- 2.9 Czy i jakie rozwiązania zastosowano w celu zapewnienia jakości wspomagania?
- 2.10 Jakie produkty (narzędzia, materiały) wypracowała placówka w ramach programów wspomagania?

Cel 2) Ocena efektów przygotowań pdn, ppp, bp do prowadzenia wspomagania szkół oraz organizowania i prowadzenia sieci współpracy i samokształcenia jako zadań obowiązkowych

1. Czy i jakie efekty udziału pdn, ppp, bp w działaniach w zakresie wspomagania szkół można zidentyfikować w tych instytucjach wspomagania?
- 1.1 Jakie sposoby realizacji działań w zakresie wspomagania zostały wypracowane i mogą być rekomendowane na podstawie doświadczeń?
2. Czy udział pdn, ppp, bp w programach wspomagania szkół przyczynia się do lepszego przygotowania tych instytucji do nowych ról procesowego wspomagania rozwoju szkół i prowadzenia sieci współpracy i samokształcenia?

2.1 Jeśli tak, na czym to polega?
2.2 Jeśli nie, dlaczego?
2.3 Które etapy realizacji wspomaganie decydują o jakości tego procesu i mają bezpośredni wpływ na wdrażanie nowych rozwiązań w pracy szkoły?
2.4 Czy, a jeśli tak, to jakie zidentyfikowano etapy lub obszary/tematy w ramach wspomaganie, które wymagają szczególnego wsparcia zewnętrznego, w tym ze strony ORE?
2.5 Czy zidentyfikowane zostały czynniki zewnętrzne, sytuujące się poza możliwościami działania instytucji wspomaganie i ich organów prowadzących, utrudniające realizację programów wspomaganie? Jeśli tak, jakie i dlaczego?
3. W jaki sposób można poprawić zdolność instytucjonalną pdn, ppp, bp do wypełniania zadań instytucji wspomaganie z optymalnym wykorzystaniem posiadanych zasobów?
4. Czy i jakie efekty wdrożenia programów wspomaganie szkół przez/ z udziałem pdn, ppp, bp można zidentyfikować w zarządzaniu oświatą na poziomie lokalnym?
4.1 Czy, a jeśli tak, to jakie korzyści przedstawiciele organów prowadzących instytucji wspomaganie dostrzegają z udziału prowadzonych przez nie placówek w programach wspomaganie? Jak postrzegają swoją rolę w organizowaniu i prowadzeniu wspomaganie szkół?
5. Czy, a jeśli tak to w jaki sposób organizowanie i prowadzenie wspomaganie uwzględniane jest w planach, koncepcjach, strategiach działania na kolejne lata?
6. Czy szkolenia i spotkania adresowane do pracowników pdn, ppp, bp, organizowane w ramach projektu systemowego ORE, były użyteczne w realizacji programów wspomaganie przez te instytucje? Jeśli nie, dlaczego?
6.1 Czy i jakie działania ze strony ORE powinny być podjęte aby skuteczniej wspierać pdn, ppp, bp w realizacji programów wspomaganie szkół?

6. METODOLOGIA BADANIA

Wykonawca powinien przedstawić spójną koncepcję realizacji badania ewaluacyjnego. Zgodnie z przyjętą koncepcją Wykonawca może postawić dodatkowe pytania badawcze (wyróżnione kursywą) i / lub doprecyzować pytania określone powyżej.

Wymagane minimum metodologiczne obejmuje:

- analizę danych zastanych, w tym m.in.:
  - dokumentów programowych i planistycznych w zakresie Priorytetu III PO KL, w tym szczególności dot. doskonalenia nauczycieli i wspomaganie szkół (PO KL, Szczegółowy Opis Priorytetu III PO KL, wnioski o dofinansowanie projektu systemowego ORE, dokumentacja konkursu Dz. 3.5 PO KL),
  - narzędzi i materiałów wypracowanych w projekcie systemowym ORE,
  - raportów z badań i analiz w zakresie doskonalenia nauczycieli i wspomaganie szkół, w tym opracowanych w projektach systemowych MEN i ORE w ramach PO KL,
  - aktów prawnych, określających podstawy funkcjonowania i zasady działania pdn, ppp, bp),

- badania jakościowe w formie minimum 10 studiów przypadku pdn, ppp, bp (łącznie) realizujących działania w zakresie wspomaganie szkół.

Przypadki do badania zostaną wybrane celowo, w porozumieniu z Zamawiającym, z uwzględnieniem następujących kryteriów:

- typ placówki prowadzącej wspomaganie:
  - ✓ pdn
  - ✓ pdn jako jednostka wiodąca we współpracy z bp
  - ✓ ppp
  - ✓ ppp jako jednostka wiodąca we współpracy z bp
  - ✓ pdn jako jednostka wiodąca we współpracy z ppp
  - ✓ ppp jako jednostka wiodąca we współpracy z pdn
  - ✓ lokalne ‘centrum rozwoju edukacji’ (pdn, ppp, bp funkcjonujące w ramach jednej instytucji)
- źródła finansowania działań w ramach wspomaganie – w ramach Dz. 3.5 PO KL lub/i działalności statutowej placówki
- wielkość miejscowości, w której placówka ma siedzibę.

Zamawiający dopuszcza możliwość wyróżnienia dodatkowych cech uzasadniających wybór studiów przypadku i poprawiających wartość badania.

W każdym studium przypadku Wykonawca przeprowadzi:

- 1) analizę desk research (m.in.: dokumenty i materiały określające podstawy i zasady funkcjonowania placówki, koncepcja działania, raporty/wnioski z ewaluacji zewnętrznych placówki, materiały/narzędzia wypracowane w procesie wspomaganie szkół);
- 2) IDI z dyrektorem pdn/ppp/bp; w przypadku współpracy – IDI z dyrektorem każdej placówki;
- 3) FGI/IDI/diada/triada z pracownikami placówki, uczestniczącymi we wspomaganie (w zależności od liczby pracowników/współpracowników zaangażowanych we wspomaganie);
- 4) IDI z kierownikiem komórki organizacyjnej odpowiedzialnej w jst za prowadzenie placówki; w przypadku współpracy placówek i różnych organów prowadzących - IDI z kierownikiem komórki organizacyjnej z każdego organu prowadzącego;
- 5) metody i narzędzia do analizy procesów zachodzących w instytucji wspomaganie przy realizacji zadań wspomaganie i związku tych procesów z procesami zachodzącymi przy realizacji pozostałych zadań statutowych placówki (np. mapa procesów i relacji).

---

7. SPOSÓB ORGANIZACJI i HARMONOGRAM BADANIA

7.1 Zadania Wykonawcy

Od Wykonawcy oczekuje się sprawnej i terminowej realizacji badania oraz współpracy z Zamawiającym, w tym:

- 1) opracowania koncepcji badania
- 2) opracowania raportu metodologicznego i narzędzi badawczych,
- 3) konsultowania metodologii badania i narzędzi badawczych,
- 4) rekrutacji respondentów do badania
- 5) konsultowania zaproszeń kierowanych do respondentów badania,
- 6) przeprowadzenia badania z zastosowaniem metod i narzędzi określonych w raporcie metodologicznym,
- 7) przygotowania i przekazania zanonimizowanych transkrypcji wywiadów,
- 8) opracowania raportów z indywidualnych studiów przypadku o charakterze merytorycznym i technicznym,
- 9) pozyskania produktów wypracowanych w ramach wspomaganie przez pdn/ppp/bp i przekazania Zamawiającemu jako załącznik do raportu z każdego studium przypadku,
- 10) opracowania raportu końcowego z badania,
- 11) pozostawania w stałym kontakcie z Zamawiającym (spotkania odpowiednio do potrzeb, kontakt telefoniczny i e-mail, wyznaczenie osoby do kontaktów roboczych),
- 12) informowania o stanie prac, pojawiających się problemach i innych zagadnieniach istotnych dla realizacji badania.

W przypadku trudności, Zamawiający będzie udzielał pomocy Wykonawcy w kontakcie z badanymi instytucjami i w pozyskaniu dokumentów do badania.

Każdy raport z badania będzie opracowywany według następującego schematu: po oddaniu przez Wykonawcę roboczej wersji raportu będzie ona weryfikowana przez Zamawiającego, następnie Wykonawcy zostaną przekazane uwagi (do 10 dni kalendarzowych od dnia oddania wersji roboczej), niezbędne do opracowania ostatecznej wersji raportu.

7.2 Struktura i terminy raportów

7.2.1 Raport metodologiczny

Wykonawca przygotowuje raport metodologiczny zawierający co najmniej:

- 1) koncepcję badania wraz z ewentualnymi dodatkowymi pytaniami badawczymi,
- 2) opis metodologii z zestawem metod, technik i narzędzi badawczych uzasadnionych celami i przedmiotem badania. Metody i techniki badawcze zostaną przyporządkowane do pytań i celów badawczych i przedstawione w formie tabeli
- 3) plan i harmonogram realizacji badania z wyszczególnieniem poszczególnych faz badania.

Raport metodologiczny zostanie przygotowany w terminach:

- Wersja robocza – w ciągu **10** dni kalendarzowych od dnia zawarcia umowy.
- Wersja ostateczna – w ciągu **25** dni kalendarzowych od dnia zawarcia umowy.

Raport metodologiczny nie musi zawierać ostatecznych wersji narzędzi badawczych, jeżeli będzie to uzasadnione metodologią i harmonogramem badania (np. zaplanowano przygotowanie dyspozycji do wywiadu po uzyskaniu wiedzy z analizy danych zastanych).

Zaakceptowanie raportu metodologicznego i narzędzi badawczych przez Zamawiającego jest warunkiem koniecznym do wykonania pozostałych etapów badania ewaluacyjnego.

7.2.2 Raport końcowy

Wykonawca przygotowuje raport końcowy z badania zawierający:

- (1) streszczenie w języku polskim i angielskim (najważniejsze wyniki całego badania, wypunktowanie wniosków wraz z rekomendacjami) - do 10 stron A4;
- (2) spis treści;
- (3) wprowadzenie (opis przedmiotu, głównych założeń i celów badania, opis okoliczności towarzyszących badaniu);
- (4) krótki opis zastosowanej metodologii (koncepcji badania oraz ocena wykorzystanych metod badawczych);
- (5) opis wyników badania, ich analizę i interpretację; rozdziały analityczne powinny zawierać podsumowania i wnioski cząstkowe;
- (6) wnioski (podsumowanie badania z uwzględnieniem specyfiki badanego obszaru) i powiązane z nimi rekomendacje w ujęciu tabelarycznym wg załączonego wzoru (załącznik nr 1);
- (7) aneksy, w tym aneksy przedstawiające zestawienia danych, narzędzia badawcze oraz raporty z poszczególnych studiów przypadku.

Raport końcowy zostanie przygotowany w terminach:

- wersja robocza – w ciągu **55** dni kalendarzowych od dnia zawarcia umowy.
- wersja ostateczna – w ciągu **70** dni kalendarzowych od dnia zawarcia umowy.

7.3 Formy raportów

Wykonawca będzie dostarczał wersje robocze raportów w formie elektronicznej (e-mail) oraz wersje ostateczne w formie papierowej (3 egzemplarze). Raport końcowy powinien być

dostarczony również w wersji elektronicznej na nośniku CD. Tekst główny raportu końcowego) nie powinien liczyć więcej niż 100 stron z wyłączeniem streszczenia i załączników, przyjmując średnio 2 500 znaków na stronę.

Wykonawca prześle raport końcowy również w formie prezentacji multimedialnej na nośniku CD, w formacie umożliwiającym Zamawiającemu swobodne odtwarzanie, kopiowanie i przetwarzanie bez ponoszenia w tym zakresie dodatkowych kosztów przez Zamawiającego.

8. ŹRÓDŁA DANYCH BADANIA EWALUACYJNEGO

W celu prawidłowej realizacji badania należy zapoznać się m.in. z następującymi aktami prawnymi, dokumentami i materiałami:

Akty prawne

- Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999;
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 539/2010 z dnia 16 czerwca 2010 r. zmieniające Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności w odniesieniu do uproszczenia niektórych przepisów oraz w odniesieniu do niektórych przepisów w zakresie zarządzania finansowego;
- Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2009 r. nr 84, poz. 712, z późn. zm.);
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki, zaakceptowany przez Radę Ministrów i zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej CCI 2007 PL 051 PO 001 z dnia 27 września 2007 r. zmieniony decyzją Komisji Europejskiej C(2007) 4547 w sprawie przyjęcia Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w ramach pomocy wspólnotowej z Europejskiego Funduszu Społecznego objętego celem „konwergencja” w Polsce (K(2011) 9058);
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz.U. 04.256.2572 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (tekst jednolity: Dz.U. z 2014 r. poz. 191);
- ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2010 r. Nr 80, poz. 526 z późn. zm.), a także przepisy wykonawcze do wymienionych ustaw;
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 listopada 2009 r. w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli (Dz. U. z 2014 r. poz. 1041 z późn. zm.);

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz. U. poz. 199);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. poz. 532);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 28 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych bibliotek pedagogicznych Dz. U. poz. 369);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 20 grudnia 2003 r. w sprawie akredytacji placówek doskonalenia nauczycieli (Dz.U. z 2003 Nr 227, poz. 2248 z późn. zm);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U.z 2009 r. Nr 168, poz. 1324 z późn. zm.);

Dokumenty i materiały

- Szczegółowy opis priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki;
- System realizacji Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki określony przez IZ PO KL na podstawie art. 26 ust. 1 pkt. 8 Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju;
- Zakres realizacji projektów partnerskich określony przez Instytucję Zarządzającą Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki;
- Raport końcowy opracowany w ramach projektu systemowego MEN *Wzmocnienie systemu wspierania szkół ze szczególnym uwzględnieniem doskonalenia nauczycieli i doradztwa metodycznego* (Działanie 3.3. Poddziałanie 3.3.1, dostępny na stronie ORE w zakładce [Projekty systemowe PO KL/Wspieranie szkół i nauczycieli/Materiały do pobrania/Raporty](#));
- Materiały i publikacje opracowane w ramach projektu *System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganie szkół* (dostępne na stronie ORE w zakładce [Projekty systemowe PO KL/Wspieranie szkół i nauczycieli](#));
- Dokumentacja konkursu 1/POKL/3.5/2012 *Programy kompleksowego wspomaganie szkół oraz przedszkoli, podporządkowane potrzebom ww. podmiotów w obszarach wymagających szczególnego wsparcia* (dostępna na stronie ORE w zakładce [Projekty konkursowe PO KL IP2 dla Priorytetu III](#));
- Raporty z ewaluacji zewnętrznych placówek doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznych i bibliotek pedagogicznych dostępne na stronie Systemu Ewaluacji Oświaty <http://www.npseo.pl>.

Ponadto w trakcie realizacji badania, Wykonawca będzie miał dostęp m.in. do następujących dokumentów i danych:

- Wnioski o dofinansowanie: projektu systemowego ORE (Poddziałanie 3.3.1) i wybranych projektów konkursowych (Działanie 3.5);
- Dokumenty z systemu sprawozdawczości PO KL;
- Programy szkoleń i sprawozdania ze szkoleń realizowanych w projekcie systemowym ORE, adresowane do kadry pdn, ppp, bp;
- Materiały opracowane w ramach działań informacyjnych w projekcie systemowym ORE;
- Wybrane dane niezbędne do realizacji badania znajdujące się w Podsystemie Monitoringu Europejskiego Funduszu Społecznego (PEFS).

Ewaluator powinien wykorzystać także inne źródła i opracowania zgodnie z przyjętą koncepcją badania, w szczególności literaturę przedmiotu dotyczącą rozwiązań systemowych w obszarze doskonalenia nauczycieli i wspomaganie rozwoju szkół.

9. DODATKOWE INFORMACJE

9.1 Zasada poufności

Wykonawca zobowiązuje się do przestrzegania w toku prowadzonych prac badawczych przepisów *Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych* (Dz. U. z 2002 r., Nr 101, poz. 926 z późn. zm.). Wykonawca będzie zobowiązany do podpisania z ORE umowy, umożliwiającej regulację wzajemnych obowiązków związanych z realizacją badania w tym zakresie.

Wykonawca zobowiązuje się także do podpisania deklaracji poufności przez członków zespołu badawczego (załącznik nr 2).

Wykonawca przeniesie na Zamawiającego autorskie prawa majątkowe do dzieła (narzędzi badawczych, raportu i wszelkich dokumentów sporządzonych w trakcie realizacji zamówienia) w chwili zapłaty za wykonane w ramach zamówienia prace.

9.2 Jakość badania

Wykonawca zobowiązany jest do dbania o wysoką jakość całego procesu realizacji badania i przestrzegania zasad przyjętych w standardach jakości realizacji badań rynku i opinii społecznej oraz zapewnienia, aby wszystkie prace badawcze prowadzone były z poszanowaniem podmiotowości instytucji, które reprezentują respondenci.

Wykonawca zobowiązany jest również do zachowania należytej staranności w zapewnieniu poczucia uczestnictwa respondentów w procesie udoskonalania i poprawy efektywności działań w zakresie doskonalenia nauczycieli i wspomaganie rozwoju szkół. W szczególności dotyczy to takiego opracowania narzędzi badawczych i prowadzenia badania, aby wyraźnie oddzielić informacyjny sens ewaluacji od funkcji audytu czy kontroli.

9.3 Oznaczenie materiałów

Raport metodologiczny, raporty z poszczególnych studiów przypadku, raport końcowy i prezentacja multimedialna powinny być oznaczone logotypami Programu Operacyjnego

---

„Kapitał Ludzki” i Unii Europejskiej oraz logotypem ORE, a także zawierać tytuł projektu oraz informację o współfinansowaniu projektu w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

10. MODYFIKACJA ZAMÓWIENIA

Zamawiający zastrzega sobie możliwość modyfikacji przedmiotu zamówienia w wyniku konsultacji przeprowadzonych z Wykonawcą.

11. ZAŁĄCZNIKI

- 1) Tabela wniosków i rekomendacji z badania ewaluacyjnego – wzór
- 2) Deklaracja poufności – wzór

Załącznik nr 1 do Szczegółowego Opisu Przedmiotu Zamówienia (SOPZ)

Tabela wdrażania rekomendacji						
Część A						
Rekomendacje operacyjne						
Lp.	Wniosek (strona w raporcie)	Rekomendacja (strona w raporcie)	Sposób wdrożenia	Adresat rekomendacji	Termin realizacji	
Część B						
Rekomendacje kluczowe						
Lp.	Wniosek (strona w raporcie)	Rekomendacja (strona w raporcie)	Sposób wdrożenia	Adresat rekomendacji	Klasa rekomendacji (kluczowa/horyzontalna)	Termin realizacji

Wniosek – wniosek, na podstawie którego sformułowana została rekomendacja powinien być zwięzły i jednoznaczny. Konieczne jest wskazanie odpowiedniej strony lub stron w raporcie końcowym z badania.

Rekomendacja – podobnie jak wniosek powinna być zwięzła i jednoznaczna. Konieczne jest wskazanie odpowiedniej strony lub stron w raporcie końcowym z badania.

Sposób wdrożenia – syntetyczne przedstawienie sposobu wdrożenia rekomendacji.

Adresat rekomendacji – instytucja (instytucje) odpowiedzialna za wdrożenie rekomendacji.

Termin realizacji – proponowana data wdrożenia rekomendacji (w kwartałach)

Załącznik nr 2 do SOPZ

DEKLARACJA POUFNOŚCI

EWALUATORA

Zgadzam się na zachowanie poufności i tajności odnośnie jakichkolwiek informacji czy dokumentów („informacje poufne”) ujawnionych mi lub odkrytych przeze mnie, lub przygotowanych przeze mnie w trakcie i w związku z prowadzeniem badania:

„Placówki doskonalenia nauczycieli, poradnie psychologiczno-pedagogiczne i biblioteki pedagogiczne we wspomaganii rozwoju szkół– projekt *System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganii szkół*, Poddziałanie 3.3.1 PO Kapitał Ludzki”.

Zgadzam się, że informacje te będą wykorzystane jedynie do celów oceny (ewaluacji) i nie zostaną ujawnione osobom trzecim. Zgadzam się również nie zatrzymywać kopii informacji poufnych, dostarczonych mi pisemnie, w szczególności objętych prawem autorskim. Zobowiązuję się zwrócić wszystkie udostępnione mi kopie po ich wykorzystaniu do przeprowadzenia oceny (ewaluacji).

Imię i nazwisko:.....

Podpis:.....

Data:.....

